

او سر نمی‌زند ، او حکیمی است قادرکه کارهای جهانی را از روی حکمت نامه انجام می‌دهد . آنها به آیه ان الله يامر بالعدل والاحسان واتیاء ذی القربی وینبی عن الفحشاء والمنكر والبغی ، یعظکم لعلکم تذکرون . استدلال می‌کنند و معتقدند خداوند خود در آیات متعددی امر به عدل کرده ، از ظلم و جور نبی فرموده است ؛ خود ، سرچشمه عدل و احسان است و ظلم و عصیان از کارهای شیطان و عمل انسان است و خداوند از هر نقصی پاک و منزه می‌باشد ! او هرگز ظلم نمی‌کند ، و کسی را که مرتکب گناهی نشده کیفر نمی‌دهد ؛ اوفساد را دوست نمی‌دارد ، بندگان خود را زاد آفریده و هر کسی مسئول کارهای خود می‌باشد . خداوند خود فاعل مختار است ، یعنی می‌تواند که عدالت نکند اما هرگز او چنین نمی‌کند ، او می‌تواند کارقبیح انجام دهد ، اما هرگز انجام نمی‌دهد ؟

در این عقیده شیعه امامیه و معتزله نیز با آنها هم نظر هستند . زیدیه همانند شیعه و معتزله معتقدند که خداوند هرگز دیده نمی‌شود چرا که عقل و قرآن و احادیث صحیح که از طریق ائمه هدی وارد شده است ، دلالت بر آن دارد^۱ .
بطور کلی ، عدل عبارت است از تحقق آنچه را که عقل از روی حکمت و مصلحت تمام جایز می‌داند و در این عقیده معتزله نیز هم رأی زیدیان هستند^۲ ؟

۴- صفات خدا

عقیده زیدیه در باره خدا ، همان است که شیعه امامیه نیز بدان معتقدند یعنی صفات اوجزه ذات اوست و قوتی که گفته می‌شود ، خداوند قادر است یعنی او به ذات خود قادر است و اینکه گفته می‌شود که قدرت دارد ، یعنی اینکه این قدرت غیراز علمش می‌باشد بنابراین جایز نیست خدا را بجز با اسماء و صفاتی که خودش خود را به آنها در قرآن توصیف کرده و یا در میان ائمه هدی با آن اسماء خوانده می‌شود ، یادکنیم^۳ .

آنها عقیده دارند که کلام خدا (قرآن) حادث است و در این باره اخبار زیادی از ائمه هدی رسیده است و نیز قرآن مخلوق حضرت حق است که ابتدا نبوده و بعد آفریده شده است .

۱- المتنزله بين المتنزلتين ، یحییی البهادی ص ۷۵

۲- اوائل المقالات ، مفید ص ۲۸

۳- اوائل المقالات ، مفید ص ۲۳

۴- همان مدارک

۵- المقالات ص ۱۹

واین عقیده ای است که معتزله و امامیه نیز با آن هم عقیده می‌باشند !

۵- وعده و وعید

وعده و وعید فعلی از افعال خداوندی است که قابل تخلف نیست . وعد یعنی وعده دادن به ثواب و وعید یعنی تهدید کردن به عقاب و قوتی که خداوند با قدرتش در مورد موضوعی وعده می‌دهد ، هرگز خلاف وعد نکرده و تخلف نخواهد کرد . (إن الله لا يخلف الميعاد) و یا وقتی که می‌گوید ، ورحمتی وسعت گلشی و اینی لغفار لمن ثاب و امن و عمل عملاً صالحًا ثم اهتمدی هم وعده به ثواب و رحمت و عمل صالحی است که او تخلف نکرده و نخواهد کرد .

زیدیه همانند معتقدند که خداوند مرتکبین گناهان کبیره را با توجه و بازگشت می‌بخشد و او آنچه را که وعده داده و یا وعید کرده است بطور قطع عمل می‌کند .

زیدیه ده مسئله از مسائل وعده داده شده را یاد آور شده است که قابل ملاحظه است :

الف - خداوند ، هر که را از موئمنین به ثواب وعده داده است ، هرگاه این موئمن ،

با ایمان از دنیا نرود ، اهل جهنم بوده و در آنجا همیشگی خواهد ساخت .

ب - هر که را از فاسقان به عذاب ، وعید کرده باشد حتی اگر در حال عشق از

دنیا برود اهل جهنم بوده ، در آنجا همیشگی است .

پ - مرتکبین گناهان کبیره از امت اسلامی مانند شراب خواران ، زناکاران و فاسقین کافر نیستند .

ت - شفاعت پیامبر خدا ، در روز قیامت تنها به موئمنین خواهد رسید . آنها در بهشت از رحمت خداوندی برخوردارند .

ث - بر هر مکلفی امر به معروف و نهی از منکر واجب است و هر وقت که بر ابلاغ آنها قدرت پیدا کرد ، ضرورت دارد که اقدام کند .

ج - امامت بعد از پیامبر ، از آن حضرت علی بن ابیطالب است .

ج - بعد از حضرت علی(ع) ، امامت از آن حضرت امام حسن است .

ح - و بعد از او به برادرش حضرت حسین(ع) می‌رسد .

خ - وبالآخره بعد از این دو بزرگوار بهر کسی که از اولاد امام حسن و حسین قیام کند مسلحه و مردم را به حق دعوت نماید و جامع صفات امامت باشد ، او امام خواهد

بود .

ع- مرتکبین گناهان کبیره

اقسام گناهان : می‌دانیم که گناهان بر دو قسم است : گناهان کبیره و گناهان ضغیره گناهان کبیره : گناهانی هستند که آنها به عذاب و عده داده شده‌است. گناهان ضغیره گناهانی هستند که تنها توبیخ دارند، در این مورد تنها فرقه خوارج هستند که معتقدند همه گناهان کبیره می‌باشند.

زیدیه مرتکبین گناهان کبیره را فاسق می‌دانند یعنی نه مومن و نه مسلم هستند.^۱ و براین عقیده آیه ان تحقنو اکبائر ماتنهون عنه تکفرونکم سیئاتکم : اگر از ارتکاب آن حسته از گناهان کبیره که نهی گردیده است، اجتناب ورزیده، خداوند از گناهان و بدیهای شما می‌گفرد. اگر کسی در حال ارتکاب گناه کبیره از دنیا برود، فاسق از دنیا رفته و در آتش جهنم ابدی خواهد سوتخت ، در این مورد، معتزله با زیدیه هم عقیده می‌باشند^۲ اما جماعت اهل سنت در این موضوع با زیدیه مخالف هستند و می‌گویند که کفار در آتش جهنم هستند و مومنان در بهشت ، گرچه مرتکب گناه کبیره شده باشند^۳؟ در باره اصحاب جمل و صفين ، زیدیه معتقدند که ناکشين و قاسطين به علت جنگشان با على ، امير المؤمنين(ع) کافر و اصحاب جهنم بوده و تا ابد مذنب می‌باشند ولی معتزله در این عقیده هم رأى زیدیه نبوده و تنها عقیده دارند که آنها فاسق بوده و در آتش خواهد بود.^۴

زیدیه اهل کبائر نماز گزار را میان دو پایگاه می‌دانند (منزله بین المترکتین). میان فاسق و فاجر که پایگاهی است میان مومنان و کافران^۵؟ لذا این گروه از مسلمانان فاسق ، در جامعه اسلامی وضع خاصی دارند و شهادتشان قبول نیست ، ازدواج و توارث و ذبیحه آنها جایز است ، تا آنکه توبه کرده و بسوی خدا برگردند ولیکن نمی‌شود آنها را با اسمهای نظیر کافر ، مشرك و منافق فرا خواند^۶؟

۱-ال وعد وال وعد ص ۱۱

۲- اوائل المقالات ص ۱۵

۳- الفصل في الاهواء والممل . ابن خرم ج ۴ ص ۴۴

۴- همان مدرک

۵- اوائل المقالات ص ۱۰

۶- المنزله بين المترکتین برگ ۷۶

۷- عمده " الاکیاس برگ ۵۴۶

۷- جواز امامت مفضول بر فاضل

به عقیده همه شیعیان جهان، چه زیدی و چه امامی ، علی بن ابیطالب نخستین امام حقی است که بر همه صحابه فضیلت و برتری دارد و هیچ کسی حق تقدیم بر وي را ندارد با اینحال زیدیه در تولیت اصحاب ، راه افراط نرفته و آنها را قابل لعن و نفرین نمی‌داند و بر صحت خلافت آنها راضی است می‌دهند.

حضرت زید بن علی ، اولین کسی بود که این عقیده را اظهار کرد و امامت مفضول را بر شخص فاضل واعلم جایز شمرد . او کرچه حضرت علی را صحابه ای فاضل و شایسته خلافت می‌داند اما خلافت ابوبکر را تایید کرده و ولایت وي را امضاء نموده است و از این جهت از طرف شیعیان کوفه متروک شد و زید آنها را راضیه لقب داده است : زیرا آنها معتقد بودند که امام ، بعد از پیغمبر معین گشته و او کسی جز علی (ع) نبوده است و احدی را حق تقدیم بر وي نیست ولذا شیخین را غاصب حق علی (ع) دانسته اند! آنها معتقدند که امامت همیشه از آن قریش است و هرگز از این طایفه بیرون نخواهد رفت . در این عقیده شیعه ، معتزله و مرجعیه توافق دارند که با وجود شخص فاضل واعلم ، جایز نیست امامت به شخص غیر فاضل برسد ؛ ولی زیدیه بر این عقیده هستند که با وجود شخص فاضل ، امامت غیر فاضل بخاطر مصلحت امت و خاموش کردن آتش فتنه و فساد بلامانع است و یا به عبارتی امامت شخص مفضول را با وجود شخص فاضل جایز دانسته اند و در این عقیده به آیه شریفه زیر استناد می‌کنند . و از آیه زیر بر عقیده خود ، شاهد آورده اند :

و اذا قلنا للملائكة اسجدوا لا ادم فسجدوا الا ابلیس ابی واستکبر وگان من الكافرین : گفتم که ملایکه برآدم سجده کنند و همگی آنرا بجای آوردن بجز ابلیس که سریاز زده و از کافران گردید . می‌گویند با اینکه ملایکه از آدم بجهت ملک بودن برتر و افضل بودند ، اماده‌اند آنها را دستور داده که آدم را سجده نمایند ، آنهم شدیدترین خضوع که همان سجده کردن است .

جاحظیکی از علمای طراز اول معتزله ، قول علمای زیدی را در برتری و فضل اشخاص ، نقل کرده و آنرا به چهار دسته تقسیم می‌کند :

الف - تقدم اشخاص ، که از راه فهم و اندیشه اسلام را پذیرفته باشند .
ب - زهد در دنیا ، زیرا کسی که زاهد است ، نسبت به دنیا بی رغبت بوده و

۱- الفضل في الاهواء والممل ص ۱۶۳

۲- ثلاث رسائل جاحظ ص ۲۴۶

بیشتر به کارهای آخوند علاقمند است ولذا شایسته است که او را بر اموال و نفوس مردم امین بدانیم .

ج - فقیه و آشنا به معارف اسلام باشد .

د - قیام و جهاد مسلحانه در راه خدا و تفسیر دین و نبرد با دشمنان آن .
هرگاه این چهار صفت را در شخصی جمع یافته باشد که او را بر دیگران مقدم بداریم !
زیدی ها معتقدند که کسی که در فقه و دیگر رشته های مهم علمی در سطح پائین
باشد و یا مشهور به ردائل اخلاقی باشد نمی توان او را امام دانست . امام باید در ردیف
دانشمندان بزرگ عصر خود باشد اگر چه داناترین آنها نباشد .

جریزه و بتیره می گوید : امامت مفوضول بر فاضل با شرایط بالا جایز است ولی
بهر حال امامت فاضل بهتر و برتر است . ظاهر " همه فرقه های زیدیه امامت مفوضول را
جایز و امامت فاضل را بهتر و مهمتر می دانند .

قسمتی از آراء فقهی زیدیه به قرار زیر است :

الف - ۵ تکیه در نماز

ب - مسح نکردن بر خف که از زید روایت کرده اند : ما فرزندان فاطمه بر خف
مسح نمی کنیم ^۳ .

ج - نخوردن ذبیحه اهل کتاب ^۴ و استدلال میکنند به آیه شریفه لا تاکلو مالام
یذکر اسم الله علیه ^۵ . آنچه که نام خدا بر آن گفته نشده نخوردید . آنها
می گویند : یهود و نصاری نام خدا را به هنگام ذبح حیوانات بر زبان جاری
نمی کنند و اگر نام ببرند نام کسی را می بردند که پسری بنام عزیز و عیسی
دارد ^۶ .

د - از دیگر عقاید آنها تحریم ازدواج با زنان یهودی و نصرانی است که استدلال
می کنند به آیه لا تنكعوا المشرکات حتی یومن : با زنان شرک ازدواج نکنید
تا وقتی که ایمان بیاورند ^۷ .

۱- ثلاث رسائل جاحظ ص ۲۴۱

۲- الحور العین ص ۱۵۱

۳- مسند زید ص ۸۲

۴- سوره انعام آیه ۱۲۱

۵- المنزله بن المنزلشن (خطی) برگ ۸۸

۶- سوره بقره آیه ۲۲۱

-۷

ه - ازدواج موقت را تجویز نمی کنند !

و - در اذان و اقامه نمازهای یومیه چون شیعیان حی علی خیر / العمل می گویند :
اینها قسمتی از آرای ، فقهی زیدیه است که زیدی ها به آنها معتقدند و آنها
را از تعالیم جناب زید می دانند *.

^۱- این ترجمه در فرخنده روز ۱۸ ذیحجه الحرام ۱۴۰۲ هجری، سالروز انتصاف
امیر مومنان (ع) به خلافت و امامت در غدیر خم به دست پیامبر گرامی اسلام (ص) ،
پایان یافت . " مترجمان "

ابن طاوسی - ١١١/٥
 ابن طباطبا - ١٦٩/١
 ابن طقطقی - ٣٢٤ / ١٩
 ابن عذریه - ٣٢٤ / ٢
 ابن قشیه - زا / یازده
 ابن ماهان - ٢٢٨ / ٢٠
 ابن مزاحم - ١٣٢ / ١٧
 ابن ملجم - ٥٦/٢
 ابن واضح اخباری - ٣٢٠ / ٣
 ابن هبیره - ٥/١٥
 ابواسحق - ٦٤/١
 ابواسعیل ناصرین طباطبا - ٣٢٧ / ١٤
 ابوالبحتری - ١٦٦ / ١٢
 ابوالحسن - ٢٥١/٧
 ابوالحسن احمدبن محمد رضا - ٣١٦ / ١٢
 ابوالحسن علی بن اسماعیل اشعری - ٣٢٦ / ٢٣
 ابوالحسن علی بن حسین بن علی مسعودی - ٣٢٦ / ٨
 ابوالحسن عمری - ٣١٦ / ١٤
 ابوالحسن محمدبن احمدبن عیدالرحنون مطی - ٣٢١ / ١٦
 ابوالخطیب - ٢٥٣ / ١١
 ابوالشوك - ١٨٣/٤
 ابوالعباس ، شمس الدین احمد بن احمدبن محمدبن ابی بکر بن خلکان - ٣٢٨ / ٢٥
 ابوالعتاھیه - ٢٣٥ / ١٤
 ابوعلی احمدبن محمد مسکویه - ٣٢١ / ٥
 ابوالفداء - ٧١/٥
 ابوالفرج - ٤٨/٨
 ابوالفرح اصفهانی - ١٢٢ / ١٥
 ابوالفضل ابراهیم - ٣٢٥ / ١٤

اشخاص
 " الف "
 ابراهیم - ٢٣ / سه
 ابراهیم اشت - ٤٦ / ١
 ابراهیم الامام - ١٤ / دو
 ابراهیم بن اغلب - ١٦٢ / ١٧
 ابراهیم بن جعفر زبیدی - ١٣١ / ١٢
 ابراهیم بن حسن بن حسن - ١١٨ / ٢١
 ابراهیم بن مسلم خراسانی - ٢١٨ / ١١
 ابراهیم بن موسی بن جعفر - ١٢٧ / ٣
 ابراهیم بن هشام مخزومی - ٩٥ / ٨
 ابراهیم حسن - ٣٢٨ / ٧
 ابراهیم مضاء - ١٣٨ / ١٨
 این ابی الحدید - ٣٢٣ : / ٦
 این اثیر - ٣٢٥ / ٢٥
 این الافطس - ١٨٢ / ١٣
 این الرومی - ٢٥٢ / ١
 این حجر - ٢٥ / ١٢
 این حجر هیثمی مکی - ٣٢٣ / ١٢
 این خضیر - ١٣٣ / ١٨
 این خلدون - ٣٢٣ / ٢٢
 این رسته - ٦٤ / ٩
 این زیاد - ١٨ / پانزده
 این سادات - ٢١٥ / ٢٢
 این شهرآشوب - ٦٧ / ٩
 این صلاح شرفی - ٣١٥ / ٢٩
 این صوفی طالبی - ١٩٧ / ١٣

ابو عبدالله محمد بن عبدوس جهمياني - ٣٢٧ / ٢٨
 ابو عبدالله محمد بن عمر بن حسين رازى - ٣١٩ / ٢
 ابو عبدالله، ياقوت بن عبدالله حموى - ٣٢٦ / ١٩
 ابو عبيد بن عبدالله بن زمعه - ١١٥ / ٢
 ابو عثمان جاحظ بن بحر - ٣٢٢ / ١٨
 ابو عكرمه - ١٥ / سه
 ابو على احمد بن عمر بن رسته - ٣١٩ / ٤
 ابو على فضل بن حسين طبرسي - ٣١٨ / ٤
 ابو عمر، احمد بن محمد اندلسى - ٣٢٤ / ٢
 ابو عمرو محمد بن عبد العزيز كشى - ٣٢٢ / ١٤
 ابو عميره - ٣٣ / ٩
 ابو فروه - ٨٧ / ٢٥
 ابو محمد بن على بن حزم اندلسى - ٣٢٥ / ٥
 ابو محمد حسن بن موسى نوبختى - ٣٢٤ / ٢٧
 ابو محمد، عثمان بن عبدالله بن حسن حنفى عراقي - ٣٢٥ / ٢
 ابو مخنف - ٨٥ / ٤
 ابو مخنف، لوط بن يحيى - ٣٢٧ / ٢
 ابومسلم - ١٨ / يك
 ابو مسلم خلال - ١٤ / سيزده
 ابو موسى اشعرى - ٥٢ / ١٥
 ابو نصر سهل بن عبدالله بن داود بن سليمان بخارى - ٣٢٢ / ٢٨
 ابو نصر طبرى - ٢٢٢ / ١٢
 ابو نعيم - ٢٤٢ / ٢
 ابو هاشم - ١١ / سه
 ابو هريرة - ٣٦ / ٤
 ابي الجارود - ٢٤٣ / ١٢
 ابي الحسين زيد بن محمد - ٢٢٤ / ٧
 ابي السرايا - ١٧٥ / ٥

ابو القاسم على بن حسن هية الله بن عبدالله بن حسين بن عساكر شافعى - ٥ / سى
 ابو القاسم محمد مرتضى - ٢٣٥ / ١٢
 ابو القadam ثابت الحداد - ٢٤٨ / ١١
 ابو المظفر شاپور بن طاهر بن محمد اسفرائينى - ٣٢١ / ٢
 ابوبكر - ٢١ / نه
 ابوبكرين حسن - ١١٨ / ٢١
 ابوبكرين سيره - ١٢٥ / ٤
 ابوبكرين يعقوب - ٢٣٥ / ٨
 ابو جعفر بن الحسن - ٣٢١ / ١١
 ابو جعفر بن حسن طوسى - ٣٢٢ / ١١
 ابو جعفر رشيد الدين محمد بن علي بن شهر آشوب - ٣٢٦ / ١٦
 ابو جعفر سعد بن عبدالله بن ابي خلف اشعرى قمى - ٣٢٦ / ٢٦
 ابو جعفر محمد بن جرير بن رستم طبرى - ٣٢٥ / ١٣
 ابو جعفر محمد بن حبيب بغدادى - ٣٢٦ / ٢
 ابو جعفر محمد بن حسن بن بابويه - ٣١٦ / ٢
 ابو جعفر محمد بن يعقوب كلنى - ٣١٨ / ٢٣
 ابو جعفر منصور - ٢٢٧ / ٣
 ابو حاتم احمد بن حمدان رازى - ٣١٥ / ٢٣
 ابو حسين - ٩٣ / ٣
 ابو حماد ابرص - ١٣٨ / ١٦
 ابو حنيفة - ١ / سه
 ابو حنيفة احمد بن داود دينوري - ٣١٨ / ١٥
 ابو ذذر غفارى - ٥٤ / ١٣
 ابو سعد حسن بن كرامه جشمی بیهقی - ٣١٥ / ١٤
 ابو سعيد، نشوان بن سعيد حميرى - ٣٢١ / ٢٣
 ابو سفيان - ٩ / هفت
 ابو طالب - ١٥٤ / ١٢
 ابو عبدالله - ٢٢ / ١

- ابي الخالد الكاملى - ٢٤٣ / ١٢
 ابى عبدالله - ٢٤٥ / ١١
 ابى فروه - ١٣٨ / ١١
 ابى مروان - ١٣٨ / ١١
 ابى النجم - ٢٤٣ / ١٩
 احجاج طبرسى - ٣١٨ / ٣
 احمد - ١٤٩ / ١٣
 احمد الناصرالدين الله - ٢٣٥ / ١٥
 احمد امين - ١٧ / سى وچهار
 احمد بن احمد يمانى - ٣٢٤ / ١٧
 احمد بن صالح بن ابى الرجال - ٣١٥ / ١٩
 احمدبن عبدالله بن محمد رازى - ٣١٦ / ٨
 احمدبن عبدالله بن محمد عياد - ١٣٢ / ١٣
 احمدبن على بن عباس نجاشى - ٣٢٢ / ١٢
 احمدبن على بن محمد حجر عسقلانى - ٣١٨ / ١٨
 احمدبن عيسى - ١٨٥ / ١٧
 احمدبن نصر خزاعى - ٢١٤ / ٢١
 احمدبن يحيى بلاذرى - ٣١٤ / ١٥
 ادريس - ١٣٥ / ١٣
 اذكوتکين - ١٥ / ١٥
 اربلي - ٢١ / ٦
 اسپهبد رستم - ٢٢١ / ٦
 اسحق بن محمد - ١٦١ / ٦
 اسحق بن موسى - ١٩٥ / ٨
 اسدبن جندان - ٢١٥ / ٢
 اسعدبن جعفر - ٢٣١ / ١٧
 اسفراينى - ٢٢ / ٩
 اسماء - ٢٣٢ / ١٧

- اسعاعيل - ٣٩ / ١٤
 اسماعيل بن احمدبن على المتكلى - ٣١٤ / ١٤
 اسماعيل بن طباطبا - ١٥٦ / ٧
 اسماعيل بن فراشه - ٢١٤ / ٢
 اسماعيل بن محمد - ٣٤ / ١٦
 اسماعيل ساماني - ٢٢٣ / ١٥
 اشتروت مان - ٢٤٥ / ١٢
 اشجع - ١٣٢ / ١١
 اشعرى - ٢١ / ١
 اصفهانى - ١٥٢ / ٢
 اصفهانى ابو الفرج - ٧٧ / ٨
 افطس - ١٢٥ / ٦
 اكمال الدين - ز / ١
 امين - ١٦٩ / ٦
 امينى علامه - ز *
 ايوب بن الحسن - ١٩٧ / ١٧
 ايوب بن سلمه - ٧٦ / ١
 " ب "
 بابک خرمدین - ٢٥٤ / ٩
 بادسيان مصمغان - ٢٠٩ / ٤ ، ٢٢١
 باقر - ٢٢ / دو
 باقر العلوم - ٧٩ / ١٢
 بخارى - ٨٥ / ١٨
 برده بن لبید يشكري - ١٤١ / ١٦
 برنهارد دارن - ٣٢٩ / ٢
 بروكلمان - ٢٣٥ / ١٢
 بشيرين محمد - ١٦٥ / ٧

بشيرين هارون - ٢٥٥/١٩
 بشير رحال - ١٤٤/٢٣
 بشير فنس - ٣٣٥ / ٤
 بعلبكى منير - ٣٣٥ / ١٠
 بغدادى - ٢٥ / ١٧
 بكاربن عبدالله - ١٦٧/٨
 بكربن عبدالعزيزين دلف - ٢٢١ / ١٢
 بولاق - ٣٢٤ / ١٣
 بيهقى - ٣١٥ / ١٤
 " ب "

پطروس بستانى - ٣٢٢ / ٢
 پطروس - ٣٢٢ / ٢٥

" ت "

تاج الدين بن محمدبن حمزة بن زهرة - ٣٢٤ / ١٢
 تاليكورجان - ٢٢٣ / ٢

تقى الدين احمدبن على بن قادر بن محمد مقرizi - ٣٢٧ / ١٧
 تميمى بغدادى - ٢١ / ٤
 توجى - ٢٥٩ / ١٨
 تيمور - ٣١٤ / ٥

" ج "

جابرben عبدالله انصارى - ٧٩ / ز^{*}
 جابرben هارون - ٢٥٥ / ١٩
 جاحظ - ٥٥ / ١٤
 جاروديه - ٢ / بيسى ودو
 جرانغيل ، ادوارد - ٣٣٥ / ٨

جرف - ١٣١/٨
 جستان - ١٦٥ / ٤
 جعفر - ٢٢٩ / ٥
 جعفرben ابيطالب - ٢٠٠ / ١٤
 جعفرben حنظله - ١٠٠ / ٧
 جعفرben سليمان - ١٤٢ / ٢١
 جعفرben محمد باقر - ٢٤٤/٦
 جعفرben يحيى برمكى - ١٦٥ / ٤
 جعفر صادق - ٣١ / ١٦
 جعفر طيار - ١٢ / سيزده
 جلال الدين بن عبد الرحمن سيوطي - ٣٢٥ / ١٥
 جمال الدين ابوالمحاسن ابن تعزى بردى اتابكى - ٣٢٢ / ٢٢
 جمال الدين احمدبن على بن حسين بن على بن مهنان عنبه داودى - ٣٢٤ / ٧
 جمال الدين محمدبن مكرم بن منظور انصارى - ٣٢٥ / ٢٢
 جمنو - ٢٩ / ١٨
 جواد - ٢٨ / ١٧
 " ح "
 حافظابونعيم احمد بن عبدالله اصفهانى - ٣٢١ / ٢٥
 حبشي حسن - ٥ / بيسى ودو
 حجرين عدى - ٥٤ / ١٥
 حريش - ١٠١ / ١
 حريش ابن ابى حريش - ١٠٠ / ١٦
 حسن - ٥ / ١٥
 سسن ابراهيم حسن - ٣٣٥ / ١٤
 حسن الامين - ز / ٣٢
 حسن العقيقى - ٢١٨ / ٦
 حسن المعرفه - ٢٣٤ / ١٢

- حسن بحرالعلوم - ٣٢١ / ١٢
 حسن بن اسماعيل - ١٩٩ / ١٥
 حسن بن الحسن - ٢٠٤ / ٥
 حسن بن المنتاب - ٢٠٥ / ٣
 حسن بن زيد - ٢١ / ٢١ ببیست و یک
 حسن بن سهل - ١٧١ / ١٥
 حسن بن صالح - ١٤٩ / ٤
 حسن بن صالح بن حی - ٢٤٣ / ١٤
 حسن بن قاسم - ٢٥٥ / ١٥
 حسن بن محمد - ١٥٤ / ١٩
 حسن بن معاویه - ١٢٩ / ٢
 حسن بن هدیل - ١٧٨ / ٩
 حسن بن هشام - ٢٣١ / ٢
 حسن سندوبی - ٣٢٢ / ١٩
 حسن عسکری - ١٨ / ٦
 حسن منشی - ٧٧ / ١١
 حسن ناصر الحق الاطروش - ٣١٤ / ٢٥
 حسین - ٨ / یک
 حسین بن احمد کوکبی - ٢١٥ / ١٩
 حسین بن احمد مرعشی - ٣١٥ / ٢
 حسین بن اسماعیل - ١٩٨ / ١٢
 حسین بن بولا - ١٣٩ / ١٤
 حسین بن حسن الافطس - ١٨٧ / ٧
 حسین بن سهل - ١٧١ / ٧
 حسین بن علی - ٥ / یک
 حسین بن علی بن حسن بن حسن - ١٥٣ / ١٧
 حسین بن نوح - ١٩٤ / ١٩
 حسن بن نهال - ٢٢٨ / ٢٢

- حکم بن صلت - ٨٦ / ٣
 حکم بن عتیبه - ٢٤٨ / ١٥
 حماد - ١٨٣ / ٧
 حماد بربری - ٢٢٢ / ١٨
 حماد کند وغوشی - ١٨٣ / ٥
 حمدویه - ١٩٥ / ٢٢
 حمدویه بن علی بن عیسی بن ماهان - ١٩٥ / ١٥
 حمزه اصفهانی - ٢٠٣ / ١٢
 حمید بن عبدالحمید - ١٧١ / ١٦
 حمید بن قحطبه - ١٣٥ / ١
 حمیری - ١٣ / ٦
 حنظله مخزومی - ١٩٥ / ١٢
 حوشب - ٩٥ / ٢
 "خ"
 خازم بن خزیمه - ١٤٢ / ١٦
 خاقان - ١٦٤ / ١٧
 خالد - ٧٧ / ١٢
 خالد بربری - ١٥٢ / ٣
 خالد بن عبدالله - ٧٨ / ١٢
 خالدبن عمران - ١٩٨ / ١٨
 خالدبن یزدبن زید - ١٨٣ / ١٩
 خدیجه - ٤٨ / ١٣
 خراش - ٩٥ / ٢
 خراش بن حوشب - ٩٥ / ٦
 خفتم - ٢٢٩ / ١٢
 خورشید - ٢٠٩ / ٥
 خورشیدبن دادمهر - ٢٥٣ / ١٢

خیر - ١٩٩ / ٢٣
خيرالدين زرکلی - ٣١٩ / ٦

دادمهرین خورشید - ٢٥٣ / ١٢
داود - ٧٦ / ٣
داودبن الهیثم الجعفری - ٢٠٠ / ١٥
داودبن علی - ١٥ / چهار
داودبن عیسی بن موسی - ١٨٧ / ٢
داودبن کیان - ٩٥ / ٧
دواست . م . رونالدسن - ٣٣٥ / ١٧
دینار خزاعی - ١٥٧ / ٦
دینوری - ٣١٨ / ١٥
د

رازی - ١ / ٩
راشد - ٩٥ / ٧
رافع بن هرثمه - ٢٢٥ / ٢١
ربطه - ١٥٤ / ٢
ربیعه - ١٥ / دوازده
رزام - ١٢٩ / ١١
رستم - ٢٥٥ / ١٤
رسول - ب / ١٣ / یک
رضاء - ٧ / سه
رقابن جمیل - ١٨٩ / ٨
رونالدسن - ٤ / ٢
رهسوان - ٢٢١ / ٩

رياح بن عثمان مری - ١ / ١٢٥
زاغده بن معن - ٢٢٢ / ٧
زبید - ٢٢٩ / ٥
زبیر - ٦ / ٤
زراره بن اعين - ٢٩ / ٤
زرین کوب - زا / پنج
زکریابن محمود قزوینی - ٣١٨ / ٢
زمخشري - ١ / پانزده
زهراء - ٢٥٧ / ١٢
زهری - ٥٥ / ٢٢
زهیربن مسیب - ١٧٨ / ١
زبید - ب / ٢١ / دو
زیدالنار - ١٨٨ / ١١
زیدبن علی - ب / ١٦ / دو
زیدبن عمر تمیمی - ٩٩ / ٢٢
زیدبن موسی - ١٨٢ / ١٤
زین العابدین - ٢ / بیست

سالم - ٩٤ / ١٢
سالم بن ابی حنچه - ٢٤٨ / ١٥
سجاد - ٢٥ / دو
سدیف بن میمون - ١٤٥ / ٣
سعدالضیائی - ٢٠٠ / ١
سعدبن عباده - ٥ / ٩
سعدبن عباده خزرجی - ٤٢ / ٣

سید مهدی خرسان - ٣٤٢ / ١٥
 سیستانی - ٢ / شش
 سیاق - ٥ / ١٨١
 " ش "
 شامی - ٦ / ١٧٨
 شاه بن میکال - ٦ / ٢١٤
 شاهی - ١ / ١٩٩
 شبیه بن عقال - ١٤٥ / ١٤
 شریعتی - ٦ / پنج
 شماخ یمانی - ٦ / ١٦٢
 شمر - ٦ / ١٦
 شمس الدین ابو عبدالله محمدبن احمدبن عثمان بن قاییاز ذهبي - ٣٢٠ / ٨
 شمس الدین ابو عبدالله محمد شافعی مقدسی - ٧ / ٣١٨
 شعبه بن حجاج - ٦ / ١٤٦
 شهاب الدین ابو عبدالله ، یاقوت حموی - ١٥ / ٣١٨
 شهاب الدین احمدبن عبدالرحمیں نویری - ٢٨ / ٣١٦
 شهرستانی - ١٣ / ٢١
 شیخ صدوق - ٢ / ٣١٦
 شیخ طوسی - ١١ / ٣٢١
 شیخ عباس قمی - زا / پانزده
 شیخ محمد ابوزهره - ٢ / سه
 شیخ مفید - ١٢ / ٣١٨
 " ص "
 صاحب الزمانی ، ناصرالدین - ز / شش
 صاحب الزنگ - ١٥ / ١٤٩
 صاحب فخ - ١ / ١٥٢
 صادق - ٨ / پانزده

سعیدبن خیثم - ٨ / ١٦٥
 سعید حمیری - ٩ / ١٩
 سناح - ٥ / چهار
 سفیان بن ابی واصل - ١٥ / ١٣٩
 سفیان بن معاویہ بن یزیدبن مهلب - ٤ / ١٣٨
 سفیان ثوری - ٩ / ٢٤٨
 سفیان مولی بنی دواس - ١١ / ٩٥
 سلمان فارسی - ١ / ١١
 سلم بن قتبیہ - ٢٥ / ١٤٢
 سلمه بن کھلیل - ٥ / ٨٤
 سلیمان - ٦ / ١٥٦
 سلیمان بن ابی جعفر - ٨ / ١٥٧
 سلیمان بن جریر بن رقی - ١١ / ١٦٢
 سلیمان بن سراقه بارقی - ٢ / ٨٦
 سلیمان بن صرد خزاعی - ٩ / ٥٨
 سلیمان بن عبد الله بن طاهر - ٩ / ٢٥٤
 سلیمان بن عبد الملک - ٩ / ١٣١
 سلیمان بن کثیر - ٧ / هفت
 سلیمان بن کیسان - ٢٥ / ٨٩
 سلیم بن قیس کوفی - ٢ / ٢٢٣
 سلیم کوفی - ٣ / ٣
 سعیره مختار اللیثی - ز / ٣ / نه
 سوره - ٨ / ١٥٣
 سوره بن محمدبن عزیز کندی - ٧ / ١٥٣
 سهل بن حنیف - ز / ٨ / ٢١٢
 بید الشهداء - ٢٢ / ٢٥٤
 السيد الضامن بن شدقم - ١١ / ٣١٥

صالح - ١٢٥ / ١٧
 صالح بن حى - ٢٤٥ / ١٦
 صالح بن صالح - ٢٤٨ / ٣
 صباح العزنى - ٢٥٥ / ١٩
 صلاح الدين المنجد - ٣٢٤ / ٢٢
 صلاح الدين خليل بن ابيك صندي - ٣٢٧ / ٢٤

" ط "

طاهر - ١٧١ / ٨
 طاهرين الحسين - ١٧١ / ٦
 طبرسى - ٧٥ / ١٩
 طبرى - ٥٥ / ١
 طلحه - ٦ / ٦
 طه حسين - ٣٢٤ / ٥

" ظ "

ظہیر الدین مرعشی - ٣٢٩ / ٢

" ع "

عاتکه - ١٥٩ / ٩
 عاملی سید محسن - ٣١٩ / ٨
 عایشہ - ٦ / ١٤
 عبادبن عوام - ١٤٦ / ٦
 عباس - ١٤ / چھار
 عباس بن ابی جعفر - ١٥٧ / ١٩
 عباس بن سعید مزنی - ٨٦ / ١١
 عباس بن عبیدالله - ١٢٩ / ٤
 عباس بن محمد - ١٥٨ / ١

عباس بن منصور - ١٣٩ / ٩
 عبدالحليم نجار - ٣٣٥ / ٦
 عبدالحليم محمود - ٣٢١ / ٧
 عبدالرحمن الارياني - ٢٣٦ / ٤
 عبدالرحمن بدوى - ٣٣٥ / ١٢
 عبدالرحمن بن الخطاب - ١٩٨ / ١٨
 عبدالرحمن بن سنبطة قنتورىلى - ٣٢١ / ٢٧
 عبدالرحمن بن محمد - ٣٢٣ / ٢٢
 عبدالرحمن بن محمدبن خلدون خضرى - ٣٢٧ / ٧
 عبدالصمد - ٨٩ / ١٤
 عبدالعزيزين عبدالمطلب خزرجي - ١٢٦ / ٩
 عبدالعزيز بن عيسى بن موسى - ١٢٩ / ١٦
 عبدالعزيزين محمد - ١٢٦ / ١٢
 عبدالعزيزين مروان - ٢٣٢ / ١٦
 عبدالعزيزين يحيى کنانى - ١٦٥ / ٧
 عبدالعزيز دورى - ٣٢٣ / ٢٤
 عبدالقادر افندى - ٦ / سى
 عبدالقاھرین طاهر بن محمد بغدادى - ٣٢٤ / ٢٤
 عبدالله - ٥٥ / ١٨
 عبدالله اشتى - ١٣٥ / ١٥
 عبدالله افطس - ١٥٦ / ٦
 عبدالله بن الحسين - ١٦٥ / ١
 عبدالله بن جعفر بن عبد الرحمن - ١٢٦ / ١١
 عبدالله بن حسن بن حسن - ١١٥ / ١
 عبدالله بن حسن مثنى - ٨ / سه
 عبدالله بن ربیع - ١٣٥ / ٢
 عبدالله بن ربیع حارشى - ٢٢٧ / ٣
 عبدالله بن زبیر - ٦٢ / ٢

عثمان بن محمدبن طالب بن زبير - ١٢٦ / ٩
 عدنان ترسيس - ٢٢٨ / ٩
 عزالدين ابوالحسن على بن محمدبن عبدالكريم جزري - ٣٢٥ / ٢٥
 عزالدين ابواحamed ، عبدالله بن هبة الله مدايني - ٣٢٣ / ٦
 عزي - ١١ / هفت
 عزيز - ٢٦٤ / ١٩
 عقيل - ٥٥ / ٢
 عقيل بن ابيطالب - ١٩٥ / ١١
 عقيل بن معقل - ١٠٠ / ١٢
 عقيلى - ١٩٥ / ١٧
 على - ٢١ / شش
 على الخير - ١١٨ / ٢١
 على النقى الهادى - ٢٨ / ١٢
 على بن ابى سعيد - ١٧١ / ١٤
 على بن ابيطالب - ١٩ / ٢
 على بن الحسين - ٦٨ / ١
 على بن انجب بن ساعى - ٣٢٦ / ٦
 على بن اوس - ٢٥٨ / ١٢
 على بن حجاج خزامى - ١٦٥ / ٢٥
 على بن حسين بن شدق - ٣٢٢ / ٢٦
 على بن سابق قلاس - ١٥٩ / ١٧
 على بن سرخاب - ٢٢٢ / ٢٢
 على بن صالح - ١٤٩ / ٤
 على بن عبدالله - ١٧٥ / ٥
 على بن فضل قرمطى - ٢٣٣ / ١
 على بن محمدبن احمدبن عيسى بن زيد - ١٤٩ / ١٣
 على بن محمد عبدالرحيم - ١٤٩ / ١٥
 على بن موسى الرضا - ١٩١ / ٢

عبدالله سبا - ٢٤ / ٩
 عبدالله بن سعيد - ٢٥٨ / ٢
 عبدالله بن سعيد الحوشى - ١٨١ / ٤
 عبدالله بن سليمان ربى - ٢٢٢ / ١٢
 عبدالله بن طاووسى - ١١١ / ٤
 عبدالله بن طاهر - ١٨٦ / ٤
 عبدالله بن عامر - ٥٢ / ١٣
 عبدالله بن عبيدة - ١٣٢ / ١٧
 عبدالله بن علي - ٩٣ / ١٥
 عبدالله بن قاسم - ١٥٧ / ١٣
 عبدالله بن قيس بكرى - ١٥٦ / ٢٢
 عبدالله بن محمد اشتى - ١١٩ / ٦
 عبدالله بن محمد سرخسى - ١٩٧ / ٢٥
 عبدالله بن محمود - ١٩٨ / ٨
 عبدالله بن مصعب - ١٢٥ / ٥
 عبدالله بن معاویه - ١٢ / سیزده
 عبدالله سجرى - ٢١٢ / ١٩
 عبدالله محض - ١٢٣ / ١٥
 عبدالمطلب - ٩٢ / ١٥
 عبدالعلق بن محمدبن اسماعيل تعالبى - ٣٢٥ / ٢٥
 عبدالناصر، جمال - ٢٣٦ / ٤
 عبدالواسع بن يحيى اليماني الواسعى - ٣٢٥ / ٢٥
 عبدربه بن علقمه - ١٦٥ / ٢
 عبدوس - ١٨٥ / ١٤
 عبيدالله بن مطیع - ٦٥ / ٢
 عبیده جراح - ٤٢ / ٨
 عثمان - ٦ / ٤
 عثمان بن عبدالله بن عمر - ١٢٦ / ١٥

فخر رأزى - ٢١ / ١١
 فزاره - ١٣٢ / ١١
 فرزدق - ٦٥ / ٣
 فرعون - ١٢٨ / ٦
 فضل بن سهل ذوالرياستين - ١٧٥ / ١١
 فضل بن عباس بن عيسى بن موسى - ١٧٧ / ٩
 فضل بن يحيى - ١٦٥ / ١١
 فلس - ١٩٨ / ١٨
 فواد البستانى - زا / ١٩٢
 فوهيار - ٢٥٤ / ٦
 فخود افزاں بستانی - زا / ١٩٢

 " ق "

 قارون - ٢٥٤ / ٦
 قارون بن اسفندیار - ٢٥٢ / ٢٤
 قارون بن شهریار - ٢١٢ / ٩
 قاسم - ١٨٦ / ٨
 قاسم الرسی - ١٨٥ / ١١
 قاسم بن ابراهیم - ١٧٧ / ٣
 قاسم بن ابراهیم الرسی - ٣١٤ / ٧
 قاسم بن ابراهیم طباطبا - ٢٣٥ / ٣
 قاسم بن اسماعیل - ٢٢٨ / ٩

 " غ "

 قریش - ١٠١ / ٦
 قصرابن هبیره - ١٢١ / ١٥
 قطب الدین بن علی الدین صنفی - ٣١٥ / ٥
 قمی - ٢ / ٦
 قیس - ٩٩ / ١٢

عmad الدین ابوالغداء بن اسماعیل الملک المoid - ٣٢٦ / ٤
 عmad الدین اسماعیل بن عمر بن کثیر دمشقی - ٣١٩ / ٢٨
 عمار بن یاسر - ١ / ١١
 عمر - ١٥ / ١
 عمر بن ابراهیم - ٢٢٨ / ٧
 عمر بن الخطاب - ٤٢ / ١٣
 عمر بن المفرج الرحجنی - ١٩٧ / ٥
 عمر بن جعفر - ١٩٦ / ١٩
 عمر بن ریاح - ٢٤٨ / ١٣
 عمر بن سلام - ١٥٤ / ١٩
 عمر بن عبدالعزیز - ٥٥ / ٥
 عمر سعد - ٦٥ / ١٥
 عمرو بن حفص - ١٢٤ / ١٤
 عمرو بن رزاه قسری - ١٥٢ / ٢١
 عمرو بن شداد - ١٣٩ / ١٦
 عمرو بن عبد الحمید - ٢٢٦ / ١٥
 عمروبن لیث - ٢٢١ / ١٥
 غنّہ - ١٥٣ / ١٨
 عیسی - ٩١ / ١٤
 عیسی بن زید جلوڈی - ٢٢٨ / ١٩
 عیسی بن موسی - ١٢٩ / ٢٥

 " ف "

 فاطمه - ٥ / هجده
 فان فلوتن - ٣٣٥ / ١٤

" ک "

کارل بروکلمان - ٣٣٥ / ٧٦
 کاظم - ٣١ / ٢٥
 کثیرین حصین - ١٣٢ / ٥
 کثیرین مطلب - ٩٦ / ١
 کربب ضریر - ٤٥ / ١٠
 کسکر - ١٤١ / ١٦
 کلک لتكین - ١٩٩ / ١١
 کلينی - ١٢ / ١٣
 کمیت اسدی - ٩٤ / ١٥
 کورکیس عواد - ٣٣٥ / ٤
 کیسانی - ٢٣٢ / ٢
 کی لسترنج - ٣٣٥ / ٤

" ل "

لیث - ١٥١ / ١٤
 لیزیک - ٣٢٦ / ١٩

" م "

ماریه - ٥٨ / ١٢
 مازیار - ١٦ / شش
 مالک - ١٢٣ / ١٧
 مالک بن انس - ١٢٣ / ١٦
 مامون - ١٦٩ / ٦
 مامون الرشید - ١٧٥ / ٩
 مبارک ترکی - ١٥٦ / ١٢
 متوكل - ١٩٦ / ١٥
 مشنی بن حجاج بن قتیبه بن مسلم - ١٦٥ / ١٩

محلى - ٩٥ / ١١
 محمد - ٧ / ١٢ دو
 محمد ابوزهره - ٣١٩ / ١٥
 محمد باقر - ٣١٩
 محمد باقر بن محمد تقی مجلسی - ٢١٩ / ٢٤
 محمد بغدادی - ٣٢٤ / ٢٤
 محمد بن ابراهیم - ٥ / ١٦
 محمد بن ابراهیم بن طباطبا - ١٧٢ / ١٧
 محمد بن ابراهیم زیدی - ١٦٩ / ١٥
 محمد بن ابی العباس - ٢٠٩ / ١٤
 محمد بن اخشید - ٢٥٨ / ١٩
 محمد بن ادریس شافعی - ١٦٥ / ٦
 محمدبن اسحاق بن محمدبن اسحاق بن ندیم - ٣٢٥ / ١٥
 محمدبن القاسم - ٢٣٥ / ٥
 محمدبن اوس بلخی - ٢٥٥ / ١٥
 محمدبن برمهک - ٢٤٧ / ١٥
 محمدبن جریر طبری - ٣٢٢ / ٦
 محمدبن جعفر - ١٧٥ / ٥
 محمدبن حصین - ١٣٩ / ١٣
 محمدبن حمزہ - ٢٠٩ / ١
 محمدبن خالدبن عبد الله قسری - ١١٩ / ١٩
 محمدبن زیاد - ٢٢٩ / ١
 محمدبن زید - ٢٢٥ / ٢
 محمدبن سعد کاتب واقدی - ٣٢٣ / ١٩
 محمدبن سلیمان - ١٥٨ / ٤
 محمدبن سلیمان بن داود - ١٨٧ / ١٢
 محمدبن عبدالرحیم بن اسلم - ١ / شانزده
 محمدبن عبدالعزیز - ٢٠٩ / ١٢

- محمدبن عبدالكريم - ٢٥٨ / ٢
 محمدبن عبدالكريم احمد شهرستانی - ٣٢٢ / ١١
 محمدبن عبدالله - ٢٥٠ / ١١
 محمدبن علي بن ظاهر - ٢١٣ / ١٥
 محمدبن علي بن طباطبا - ٣٢٤ / ١٩
 محمدبن علي بن عباس - ١٩ / نه
 محمدبن علي بن عبدالله بن عباس - ١٥ / سه
 محمدبن عمر - ٧٦ / ٣
 محمدبن قاسم - ١٩٣ / ١
 محمدبن محمدبن زيد - ١٢٥ / ٥
 محمدبن محمدبن نعمن - ٣١٨ / ١٢
 محمدبن ميكال - ٢١٤ / ٥
 محمدبن وهسوان - ٢٢٢ / ٢٢
 محمدبن هارون - ٢٢١ / ١١
 محمدبن يعقوب كليني - ٣٢٢ / ٢٤
 محمد تقى الججاد - ٢٨ / ١٦
 محمد جعفر تابنده حقيقى - ١٤ / نوزده
 محمد جواد مغينه - ٣٢٣ / ١٣
 محمد حسن آل كاشف الغطاء - ٣١٨ / ٢٥
 محمد حميد الله - ٣١٩ / ١٩
 محمد حنيفه - ١١ / سه
 محمد ديباج - ١١٩ / ٣
 محمد رسول الله - ٢٥٣ / ١٥
 محمد رضا المظفر - ٣٢٣ / ٢٦
 محمد زکی ابراهیم - ٣٣٥ / ١٤
 محمد صادق آل بحر العلوم - ٣٢٢ / ١٢
 محمد صادق صدر - ٣٢٣ / ٩
 محمد صوفی - ١٩٤ / ١

- محمد محى الدين عبدالحميد - ٣٢٤ / ٢٥
 محمد محى الدين عبدالله - ٣٢٥ / ١٥
 محمد نفس زكيه - ٧ / ٢٥
 محى الدين ويس - ٣١٥ / ٢٥
 مختار - ٣٣ / ٨
 مختار شفقي - ب / ٨ / يك
 مداعنى - ١٣١ / ٨
 سرتضى - ٢٤٣ / ٧
 مرتضى عسكري - ز * / ٤٤
 مروان - ١١٣ / ١٧
 مروان ابن ابي حفظه - ١٦٦ / ١٨
 مروان بن محمد - ٢٢ / سه
 مزاحم - ٢١٥ / ٣
 مزاحم بن خاقان - ٢١٤ / ٢٥
 مزيد - ٩٥ / ٢
 مسورو - ١٦٧ / ١١
 مسعودى - ٧ / سيزده
 مسلم - ٥٨ / ١٦
 مسلم بن احوز - ١٥٣ / ٩
 مسلم بن جندب - ١٥٤ / ١٩
 مسلم بن عقيل - ١٧ / پانزده
 مسيب - ١٩٨ / ١٢
 مشكور، محمد جواد - ز / شش
 مصطفى - ز / ١١
 مصطفى سالم - ٣٢١ / ٩
 مصعب - ٦٢ / ٣
 مصعب بن ثابت بن زبير - ٢٢٧ / ١٤
 مصعب بن عبدالله بن زبير - ١٢٥ / ٥
 مضر - ١٥ / دوازده

- مطهرين طاهر مقدسى - ٣١٩ / ٢٦
 معاذين جبل - ٢٢٦ / ١٣
 معارف ابن قتيبة - ١٤١ / ٦
 معاشر - ٢٢٢ / ٥
 معاویه - ٢١ / نه
 معاویه بن اسحاق انصاری - ٢٣ / هفت
معتز [المعتز] ٢١٥ / ٦
 معتصم - ١٨ / ٧
 معتقد - ٢٢١ / ١٤
 معن بن زائده شیبانی - ٢٢٢ / ٤
 مغیره - ٢٢ / ٣
 مغیره بن سعید - ٢٤٥ / ١١
 مغیره بن سعید عجلی - ٢١ / ٢١
 مغیره بن فزع - ١٣٨ / ١٩
 مفلح - ٢١٧ / ٧
 مفلس بن زیاد - ١٥٣ / ٥
 مقداد بن اسود - ١ / ١١
 مقدسی - ٢ / ٩
 مقریزی - ٢٥ / ١٢
مكتفى بالله [المكتفى بالله] - ٢٣٣ / ١٥
 ملطی - ٢٦ / ١٢
 منذرین محمد - ١٢٥ / ٤
 منصور - ١٥ / شش
 منصور بن الهمدی - ١٨١ / ٨
 منصورین یزد بن منصور بن یزید بن منصور - ١٥ / ٢٢٧
 منصور دوانیقی - ١٥ / ده
 منفذ عبدی - ٥٨ / ١٢
 موسی - ٢٢ / ١٤

- موسى بن بغا - ٢١٧ / ٨
 موسی بن جعفر - ٣١ / ١٨
 موسی بن عبد الله - ١٢٩ / ١١
 موسی بن یحیی بن خالد برمهکی - ١٨١ / ١٣
 موسی کمال - ١٥ / زا
موفق [الموفق] - ٢٢١ / ١٤
مهتدی [المهتدی] - ٢١٧ / ١٥
 مهدی بن هادی - ٢٥ / ٢٥
 مهدی پور - ١٥ / هجده
 مهدی عباسی - ١٥٥ / ٥
 مهلب بن ابی صفرة ازدی - ٦٥ / ١١
 میر حامد حسین - ٢٣٨ / زا
 میسره - ٨ / نه
 میسره النبال - ١٥ / سه
 " ن "
 ناصرالاطروش - ٢٠٥ / ٣
 نبیه امین فارس - ٣٣٥ / ١٥
 نجاشی - ٢٤٤ / ٤
 نجم الدین عماره بن ابی الحسین یعنی - ٢٧ / سی
 نصرین خزیمه عیسی - ٨٤ / ٨
 نصرین سیار - ١٠٠ / ١١
 نصرین شبیب طائی - ١٧١ / ٣
 نصرین مژاحم - ٣٢٨ / ٥
 نعمان بن بشیر انصاری - ٥٩ / ١
 نعمان بن ثابت ابو حنیفه - ١٢٣ / ٢٥
 نعیم بن مان - ٢٥٥ / ١٣
 نعیلہ بن مرہ اسدی - ١٤٣ / ٤

نوبختي - ٤ / ١٣

نوح - ١٧ / ١٧

نوح بن حيان بن جبله - ٢٢ / ١٩٤

نورالدين محمد بن على بن يوتس صدمي - ١١ / ٣١٦

نيلكس - زا / ١١٤

" و "

واجن - ٩ / ٢١٤

واصل بن عطا - سه / ١

واضح بن منصور - ٤ / ١٦١

واقدى - ١٢ / ١٧

وصيف - ١ / ١٩٧

ولهاوزن - ٦ / ٢٥

ولييد - ٥ / ٩١

وليبد بن عقبه - ٦ / ٥٨

وليبد بن يزيد - ٤ / ٩١

ويسبادن - ٢٣ / ٣٢٦

ويكن - ٥ / ٢٠٩

" ه "

هادي - ١٨ / ٢٨

هادي [الهادي] [ابراهيم العفضل بن الوزير - ٤ / ٢١٤]

هادي بن حسين - ٢٢ / ببيست ويک

هادي عباسى - ١٦ / ١٥٨

هارون - ٥ / ٣١

هارون الرشيد - ٣ / ١٦٥

هارون بن ابى خالد - ١٥ / ١٨٣

هارون بن سعد عجلی - ١٥ / ١٤١

هاشم بن عتبه بن ابى وقاص - ٨ / ٥٢

هاشم معروف حسين - ١١ / ٣٢٣

هامان - ١١ / ١٢٨

هانى - ١٨ / پانزده

هانى بن عروه - ٨ / ٥٩

هرشمeh - ١٤ / ١٢١

هرشمeh بن اعين - ٦ / ١٧٥

هرمز فره - ٣ / ٥٥

هزيل - ١١ / ١٣٢

هشام بن ابى دلف عجلی - ٥ / ٢١٥

هشام بن عبدالملک - پ / ١٨ دو

هلموت ريتر - ٤٤ / ٣٢٦

هيثم بن بشير - ٦ / ١٤٦

هيضم بن عبد الحميد - ٢١ / ٢٢٢

هيضم بن علابن جهور عجلی - ١٧ / ١٩٩

" ي "

ياقوت حمدي - ١٥ / ٣١٨

يحيى - ٦ / ١٥٦

يحيى الهاذى - ٥ / ٢٣١

يحيى بن آدم - ٤ / ١٧٥

يحيى بن الحسين - ٣ / ٢٣٥

يحيى بن حسين هادى - ٢٢ / ٣١٦

يحيى بن حميد - ٢٥ / ٣١٦

يحيى بن زيد - ٣ / هشت

يحيى بن عبدالله - ٧ / ١٦٤

يحيى بن عمر - ١٤ / ١٨٤

يزيد - ٥ / ٧

جایهای

" ت "

- آذربایجان - ۱۳ / ۱۶۶
- آفریقا - ز / ۱۶۱
- آلمان - ۱۹ / ۲۲۶
- آمریکا - ۱۱ / هجده
- آمل - ۴ / ۲۰۳
- آنکارا - ۳ / ۳۲۵

" الف "

- ابهر - ۲۰ / ۲۱۵
- اجرین - ۱۴ / ۲۰۳
- ادارسه - ۳ / ۱۵۹
- استانبول - ۲۵ / ۲۲۷
- استرآباد - ۴ / ۲۰۳
- اشب - ۲۲ / ۱۶۵
- افغانستان - ۹ / ۲۴۲
- انبار - ۱۸ / ۱۷۰
- انبرو - ز / ۵ / ۱۰۴
- اندلس - ۱۶ / ۱۶۱
- اوگاندا - ۹ / ۲۴۲
- اهواز - ۱۳ / ۱۳۹
- ایتالیا - ۲۶ / ۳۲۱
- ایران - ۳ / شش

" ب "

- باخمرا - ۱۸ / ۱۴۳

- یزید بن جریر - ۵ / ۲۲۷
- یزید بن خالد - ۱ / ۷۶
- یزید بن محمد - ۱۶ / ۱۹۰
- یزید بن هارون - ۶ / ۱۴۶
- یعقوب - ۱۱ / ۲۱۷
- یعقوب بن داود بن طهمان - ۷ / ۱۵۰
- یعقوب بن علی - ۳ / ۲۵۰
- یعقوب صفاری - ۱۵ / ۲۱۶
- یعقوبی - ۱۰ / ۵۷
- یقطین بن موسی - ۱۶ / ۱۵۸
- یمانی - ۱۳ / دوازده
- یوسف - ۶ / ۷۶

- یوسف بن حکم بن قاسم - ۱۴ / ۹۴
- یوسف بن عمر - ۲۲ / هفت
- یوسف ثقفى - ۷ / ۷۱
- یونس بلخی - ۸ / ۱۶۵

- بادغیس - ۱۸۲/۱۸
 بایدشت - ۲۰۸/۱۷
 بجیله - ۳۳/۱۵
 بحرین - ز*/۵۱
 بخارا - ۲۲۴/۶
 برط - ۲۲۲/۱۴
 بستان - ۱۹۸/۱۲
 بصره - نه/۶
 بغداد - ۱۰/بیست و دو
 بلاد جبل - ۳۹/۸
 بلخ - زا / بیست و یک
 بلوچستان - ز*/۱۲۴
 بیروت - ۳۱۸/۲
 بیهق - ۱۰۲/۱۳

- پاکستان - ز*/۱۲۴
 پطرزبورغ - ۳۲۹/۲

- تارانیا - ۲۴۲/۹
 تبریز - ۳۱۹/۲۲
 تبوک - ۴۳/۱۸
 ترکستان - ۱۶۴/۱۶
 ترکیه - ۱۷/هجه
 ترنجه - ۲۰۳/۴
 طلمسان - ۱۶۱/۱۰
 تهمام - ۲۲۲/۱۷
 تهران - ۳۱۸/۲۲

"ج"
 جزیره العرب - ۱۷۱/۴
 جزیره فراتر - ۱۳۵/۱۲
 جستان - ۱۶۵/۴
 جنانه - ۹۹/۱۷
 جنانه سبع - ۹۹/۲
 جوزجان - ۱۵/بیست و یک

"چ"
 چالوس - ۲۰۵/۱۳

"ح"
 حبشه - ۱۶۴/۶
 حجاز - ۹/بیست
 حضرموت - ۲۲۹/۵
 خلون - ۱۸۱/۱۱
 حلہ - ز/۵
 حیدرآباد - ۳۲۱/۱۹
 حیره - ۷۸/۵

"خ"
 خانقین - ۱۸۳/۴
 خراسان - ۱۴/سه
 خوارزم - ۲۲۳/۱۰
 خوچک - ۲۲۰/۱۱
 خوزستان - ۱۴۰/۲
 خولان - ۲۳۲/۳

" د " دامغان - ۲۱۲ / ۱۳
دمشق - ۳۲۵ / ۲۷
دیارکنده - ۲۲۹ / ۶
دیلم - ۱۷ / بیست و یک

سنجه - ۸۹ / ۱۱
سنند - ۲۳۰ / ۶
سنديه - ۳۲۵ / دو
سودان - ۱۸۶ / ۳
سور - ۱۹۸ / ۱۹

شام - ۱۱ / سه
شبه جزیره عربستان - ۱ / ۹

صعدم - ۲۳۰ / ۱۲
صنعا - ۳۱۴ / ۱۰

ضفار - ۲۳۳ / ۸

طالقان - ۱۰۳ / ۶
طبرستان - ۶ / چهار
طنجه - ۱۶۱ / ۱۰

عراق - ۱۴ / سه
عرفات - ۱ / پانزده

فارس - ۱۳۹ / ۱۶
فاس - ۱۶۱ / ۱۰

ساری - ۲۰۳ / ۴
سامرا - ۱۸ / ۷
سباء - زا / ۲۲۹
سجستان - ۲۱۲ / ۱
سرخس - ۹۹ / ۲۱
سعدآباد - ۲۰۸ / ۶
سفیدیج - ۸ / هشت
سقادم - ۵۵ / ۲
سلیمانیه - ۲۴۸ / ۹
سمنان - ۲۰۳ / ۱۴

" ل "

لاریجان - ۲۱۰/۹
لار - ۲۱۴/۹
لبنان - ۳۲۶/۱۲

" م "

مازندران - ز*/بیست
ماوراء النهر - ۲۲۳/۱۸
مداعن - ۶/نه
مدینه - ۲۱/نه
مراکش - ۱۳۵/۱۳
مرزو - ۹/هشت
مسکو - ۳۲۷/۲۰
مصر - ۹/بیست
مغرب - ۱۳۵/۱۳
مکران - ز*/نه
مکه - ۲۱/نه
منی - ۱۸۷/۲۰
موصل - ۱۵۷/۹
میسره - ۸/نه

" ن "

نابل - ۲۲۱/۱۳
نجران - ۲۳۲/۹
نجف اشرف - ۳۱۶/۱۴
نسا - ۱۹۴/۸
نہروان - ۱۸۳/۹
نیشاپور - ۱۰۲/۲۰

فح - ۱۳۵/۱۶
فدک - ۴۶/۱۲
فلوجه - ۱۹۷/۱۸

" ق "

قادسیه - ۶۰/۶
قاهره - ۳۱۸/۱۵
قزوین - ۱۶۶/۱۳
قصدان - ۲۱۰/۹
قم - ۳۲۷/۵
قوس - ۲۰/بیست و یک
قہستان - ۲۱۴/۳
قہندز - ۱۰۱/۹

" ک "

کابل - ۱۳۵/۱۰
کاظمین - ۳۱۵/۲۶
کجور - ۲۰۸/۱۳
کربلا - ۳۲۲/۱۵
کلار - ۲۰۵/۱۳
کلاردشت - ۲۰۷/۱۶
کلارستان - ۲۰۸/۳
کناسه - ۹۱/۱
کوفه - ۳/نه
کیجور - ۲۲۱/۱

" گ "

گرگان - ۷/نه
گیلان - ۲۲۳/۱۴

واسط - ١٤١ / ١٤

هاشمه - ٣٢٨ / ٢٥

هاشميه - ٣٥ / ١١

هجر - ٢٢٢ / ١٢

هرات - ١٥٣ / ٥

همدان - ٢١٤ / ٢

هنـد - ٣٢٦ / ٢

يـامـه - ز * / ٥١

يـمـن - ٤ / بـيـسـت

- كتابها
" آ"
آثار البلاد واخبار العباد - ٣١٨ / ١
" الف"
الارشاد الهدى الى منظمه الهدى فى عقاید الزیدیه - ٣١٤ / ٣
الارشاد مفید - ز / ٢ / یازده
الاصابه فى تمييز الصحابه - ٣١٨ / ١٢
الاعلاق النفسيه - ٣١٩ / ٣
الاعلام - ز / ٥
الاعلام زرکلی - ٣١٩ / ٥
البدایه والنہایه - ٣١٩ / ٢٧
البناء الزمن - زا / ١٤٦
انباء ابنا الزمن فى تاريخ العین - ٣١٤ / ١٣
اثبات النبوه - ٢٣٥ / ٤
اثبات الوصیه - ٢٣٥ / ٥
احسن التقاسیم فى معرفه الاقالیم - ٣١٨ / ٦
اخبار العباس - ز / ٣ / ١٠١
اخبار العباس وفضائله ومناقبه وفضائل ولده ومناقبهم - ٣١٤ / ١
ارشاد الاریب - ٣١٨ / ١٤
الارشاد الهدى - زا / ٢٥٩
اسلام راستین - ز * / ٢٣٩
اصل الشیعه و اصولها - ٣١٨ / ١٩
اصول الدين والافق - ٢٣٥ / ٣
اصول العدل والتوحید - ١٨٦ / ٢١
اصول کافی - ٣١٨ / ٢١
الاخبار الطوال - ٣١٨ / ٩

- الاساس فى علم الكلام - ١٨٦ / ٢١
 الاغانى - ٣١٩ / ٩
 الامامة والسياسة - زا / يازده
 الحور العين - ٣٢١ / ٢٢
 اعتقادات فرق المسلمين والمشركين - ٣١٩ / ١
 اعيان الشيعة - ٣١٩ / ٧
 اكمال الدين واتمام النعمة - ٣١٩ / ١١
 انساب الاشراف - ٣١٤ / ١٦
 انساب الطالبين - ٢١٤ / ١٧
 اوائل المقالات - ٣١٩ / ٢١
- " ب "
- بحار الانوار - ٣١٩ / ٢٣
 البداء والتاريخ - ٣١٩ / ٢٥
 البساط - ٣١٤ / ١٩
 البصر فى الدين - زا / ٢٣٧
 البلدان - ٣٢٥ / ١
 بلدان الخلافة الشرقية - ٣٣٥ / ٣
 بلوغ الحرام فى شرح مسلك الختام - ٢١٥ / ١
- " ت "
- نار العروس - ز / ٤٢
 تاريخ ابن عساكر - ٣٢٠ / ٤
 تاريخ الادب العربي - ٣٣٥ / ٥
 تاريخ الادب فى ايران - ٣٣٥ / ٧
 تاريخ الاسلام - ٣٢٥ / ٧
 تاريخ البرق ايماني فى الفتح العثماني - ٣١٥ / ٤
 تاريخ الخلفا - ٣٢٥ / ٩

- تاريخ الرسل والملوك - ٣٢٥ / ١٢
 تاريخ الشعوب الاسلاميه - ٣٣٥ / ٩
 تاريخ المذاهب الاسلاميه - ٣٢٥ / ٢٥
 تاريخ اليمن - ٣٢٥ / ٢٤
 تاريخ سنى الارض والانباء - ٣٢٥ / ١٧
 تاريخ صنعاء اليمن - ٣١٥ / ٧
 تاريخ طبرى - ز / ٣٤
 تاريخ عرب - زا / ١١٤
 تاريخ فرق اسلام - ٢٥ / شش
 تاريخ يعقوبى - ٣٢٥ / ٢٢
 التبصير فى الدين - ز / ٥٥
 التبصير فى الدين وتعيز الفرقه الناجيه عن الفرقه الهاكله - ٣٢١ / ١
 تجارب الام - ٣٢١ / ٤
 تحفه الازهار و زلال الانهار فى تسعيه الاطهار - ٣١٥ / ١٥
 تشيع - ز / ٢٣٩
 التفكير الفلسفى - ز / ١١
 التفكير الفلسفى فى الاسلام - ٣٢١ / ٧
 تكوين اليمن الحديث - ٣٢١ / ٨
 تلخيص الشافى - ٣٢١ / ١٥
 تنبئه الغافلين عن مقاتل الطالبين - ٣١٥ / ١٣
 التتبئه والاشراف - ٣٢١ / ١٣
 التتبئه والرد على الهاوء والبدع - ٣٢١ / ١٥
 التتبئه والرد على اهل الهاوء - ٣٤٣ / ١٥
 تهذيب التهذيب - ٣٢١ / ١٧
- " ث "
- ثلاث رسائل جاحظ - ٢٥٣ / ٢

" ج "
 جامع الفقه والاحكام - ٢٣٤ / ١٥
 جهاد الشيعه - ز / نه

" ح "
 الحججه - ٢١٩ / ٢
 الحدائق الورديه في مناقب الانمه الزيديه - ٣١٥ / ١٦
 حلبيه الاوليء - زا / ٤٨
 حلبيه الاوليء وطبقات الاصفiae - ٣٢١ / ١٩

" خ "
 خطط مقريزى - ز / ٤ / ٢٥
 خلاصه الذهب المسبوك - ٣٢١ / ٢٤
 الخوارج والشيعه - ٣٣٥ / ١١

" د "
 دائره المعارف الاسلاميه - ٣٢٢ / ١ / ١
 دلائل الامامه - ٣٢٢ / ٥
 دوقرن سكوت - ز / ١ / پنج
 دول الاسلام - ز / ١ / ١٨٥
 ديباچه اي بر رهبرى - ز / ٣ / شش

" ر "
 رب البرار - ١ / پانزده
 رحال طوسى - ٣٢٢ / ١٠ / ١٥
 رجال كشي - ٣٢٢ / ١٣ / ١
 رجال نجاشي - ٣٢٢ / ١٦ / ١
 الردى على الحنفيه - ٢٣٥ / ٢

الرد على اهل الريخ - ٢٣٥ / ١
 رساله فى الفرق الاسلاميه - ٣١٥ / ١٩
 رسائل جاحظ - ٣٢٢ / ١٨
 رسائل مفيد - ٣٢٢ / ٢١
 روضه الصفا - زا / ١٧٢
 روضه كافي - ٣٢٢ / ٢٣

" ز "
 زهره المقول في نسب ثانى فرعى الرسول - ٣٢٢ / ٢٥
 الزينه - ٣١٥ / ٢٢

" س "
 سرالسلسله العلويه - ٣٢٢ / ٢٧
 سر زمينهای خلافت شرقی - ز / * / ١٧١
 السقيفه - ٣٢٣ / ١
 سمیره مختار الليثي - ز / نه
 سه رساله جاحظ - ز / ٣ / ٤٥
 السياده العربيه - ز / ٢٤

" ش "
 شرح نهج البلاغه - ٣٢٣ / ٥
 الشمس الخميره وتنوير البصيره في اصول الدين - ٣١٥ / ٢٥
 الشيعه - ٣٢٣ / ٨

الشيعه والتسبیح - ٣٢٣ / ١٢
 الشيعه و الحاکمون - ٣٢٣ / ١٤

" ص "
 الصواعق المحمره في الرد على اهل البدع والزنده - ٣٢٣ / ١٦

" ط "

طبقات ابن سعد - ١٨ / ٢٢٣

" ع "

العبر - ٥ / ٣٦

العبر و ديوان المتناء و الخير - ٢١ / ٢٢٣

عقبات - ز * / ٤١

عقبات الانوار - ٨ / ٢٣٨

العصر العباسي الاول - ٢٣ / ٢٢٣

عقاید الامامیه - ٢٥ / ٢٢٣

عقاید الشیعه - ٢٧ / ٢٢٣

عقاید الغرید - ٤ / ١٦

العقد الغرید - ١ / ٢٢٤

على و بنوہ - ٤ / ٢٢٤

عمده الاکیاس - ٢٨ / ٣١٥

عمده الطالب - زا / ٢٣٤

عيون الاخبار - ز / ٣ سه

عيون الاخبار الرضا - ١ / ٣٢٦

عيون والحدائق - ١٢ / ٢٥

" غ "

غایه الاختصار فى اخبار البيوتات العلویه - ١١ / ٣٢٤

الغتیبه - ١٤ / ٣٢٤

الخدیر - ز * / ٤٢١

غیبت شیخ طوسی - زا / ١٨

" ف "

فتح البلدان - ٢١ / ٣٢٤

" ق "

قره العيون - ز / ٢٢٣

قره العيون فى تاریخ الیعن و الیعن - ٣١٦

قیام سادات - ز / ١٨٢

" ک "

کاشف الغطاء - ١٤ / ٣١٦

الکامل - ١ / ٤

الکامل فى التاریخ - ١٩ / ٣٢٥

- فجراسلام - ١٦ / ٣٢٤
 الفخرى - زا / ٧١
 الفخرى فى الاداب السلطانيه - ز * / ١١١
 الفخرى فى الاداب السلطانيه والدول الاسلاميه - ١٨ / ٣٢٤
 الفرق الاسلاميه - ٤ / ٣١٦
 الفرق الريديه فى القرنين الثاني والثالث - ١٦ / هجده
 فرق الشیعه - ٢٦ / ٣٢٤
 الفرق المنترفة - ز / ٥٥
 الفرق المنترفة بين اهل الزیع والزندقة - ١ / ٣٢٥
 الفرق بين الفرق - ٢٣ / ٣٢٤
 الفضل في الاهواء - ز / ٢٣
 الفضل في الاهواء والملل - ز / ٣٤
 الفصل في الطلل والنحل - ٤ / ٣٢٥
 الفصول المختاره - ٧ / ٣٢٥
 الفصول المهمه فى معرفة احوال الائمه - ٩ / ٣٢٥
 الفكر الشیعی - ١٢ / ٣٢٥
 الفنون في الفقه - ١٨ / ٣٢٥
 فهرست ابن نديم - ١٤ / ٣٢٥
 فهرست شیخ طوسی - ١٦ / ٣٢٥

- غایه الاختصار فى اخبار البيوتات العلویه - ١١ / ٣٢٤
 الغتیبه - ١٤ / ٣٢٤
 الخدیر - ز * / ٤٢١
 غیبت شیخ طوسی - زا / ١٨

- کاشف الغطاء - ١٤ / ٣١٦
 الکامل - ١ / ٤
 الکامل فى التاریخ - ١٩ / ٣٢٥

" ف "

فتح البلدان - ٢١ / ٣٢٤